

Celibaat als vrije keuze

Ruimte voor God en mensen

Bisschop Muskens heeft het celibaat leren waarderen als een levensstaat, waarin hij ruimte schept voor God en voor de mensen die op zijn weg komen (blz. 373). Hij heeft grote waardering voor het celibaat, mede door andere religieuzen die hij ontmoette en van wie velen een bijzondere en inspirerende invulling aan het celibaat hadden gegeven. Daarentegen heeft hij ook religieuzen ontmoet die grote moeite hadden met het celibaat of er niet in waren geslaagd om als celibataire tot evenwichtige en gelukkige mensen uit te groeien. Muskens realiseert zich dat hij geen ervaring heeft opgedaan met een één op één-verbintenis en alles wat daar bij komt kijken. Hij vindt dan ook dat priesters zich om die reden terughoudend moeten opstellen waar het gaat om het intieme leven van mensen (blz.: 374).

Momenteel kijkt men onder meer door de seksuele revolutie anders naar seksualiteit. Er is meer waardering gekomen voor de schoonheid van het menselijk lichaam en de vreugde die seksualiteit kan geven, vervolgt Muskens. Seksualiteit wordt gezien als een onderdeel van ons mens-zijn en van onze lichamelijkeheid. Daardoor worden priesters, broeders en zusters die voor de celibataire levensstaat kiezen door onze huidige maatschappij vaak met bevreemding of zelfs argwaan bekeken (blz.: 374).

'Mondiale problemen'

Muskens noemt ook de mondiale problemen die er ten aanzien van het celibaat zijn geweest. Zoals de excessen die er waren in de kerk in de VS, waar seksueel misbruik door honderden priesters onder andere mogelijk was door uitblijven van ingrijpen door hun overheden.

Verder wijst hij op Latijns-Amerikaanse en Afrikaanse landen waar een groot aantal priesters zich niet aan het celibaat houdt. Daar speelt niet zozeer seksueel misbruik, maar priesters hebben er vaak een relatie met een vrouw. Hij kent dit onder andere toe aan de cultuur aldaar die van nature sterker seksueel getint is.

In de Aziatische culturen daarentegen kent men een lange traditie van heilige mensen die zich onthouden om los te komen van de wereld en zich helemaal te wijden aan meditatie, wijsheid of God. De mensen hebben daar respect voor. Daardoor is de omgang met het celibaat, aldus Muskens, in bijvoorbeeld Indonesië vergelijkbaar met die van ons: iemand kiest ervoor en leeft ernaar, en als hij of zij het niet kan of wil volhouden, treedt men uit (blz.: 375).

Priestertekort

Doordat de wereld kleiner is geworden, vervolgt Muskens, komen steeds meer katholieken in aanraking met gehuwde priesters. En daarvoor hoeven we niet eens te kijken naar andere, sterk aan ons verwante kerken als de oud-katholieke en de anglicaanse. Muskens noemt voorbeelden binnen de rooms-katholieke kerk waar priesters met medeweten en goedkeuring van hun bisschoppen, getrouwd zijn. Zoals in het bisdom Krizevci in Kroatië, waar alle priesters getrouwd zijn. Er zijn daardoor priesters genoeg om alle gelovigen te bedienen. Er zijn daar geen schandalen over seksueel misbruik of geheime priester vriendinnen die hun hele leven hun mond moeten houden over hun relatie, zoals in onze streken gebeurt

'Principieel gesproken is het celibaat geen geloofsgegeven of dogma, maar een kerkelijke (zelf)disciplinerende met een eeuwenlange traditie', zegt Muskens op blz.: 378. 'Het Derde Vaticaans Concilie zou kunnen nadenken over het opheffen van de verplichte koppeling van celibaat en priesterwijding in de westerse kerk, en over voorwaarden waaronder dat zou kunnen gebeuren.' Er is ook een praktische reden om anders met het celibaat om te gaan, zegt hij. Het zou het enorme priestertekort kunnen oplossen.

Tijdelijke gelofte

Onze Mariënbuurgroep is het eens met wat Muskens over het celibaat vertelt. In de toekomst zou er vanuit het positieve voor het celibaat gekozen moeten kunnen worden. Bijvoorbeeld om je vrij te kunnen maken voor mensen of om ruimte te maken voor meditatie. Er moet echter geen onderscheid worden gemaakt tussen hen die wel en hen die niet voor het celibaat kiezen, het één moet niet boven het ander worden gewaardeerd.

Om mogelijke problemen tegen te kunnen gaan zou je ook kunnen denken aan een tijdelijke gelofte. Men spreekt dan een gelofte uit voor een aantal jaren. De tijdelijkheid van de gelofte sluit de mogelijkheid niet uit na een aantal jaren dezelfde keuze opnieuw te doen. In de boeddhistische traditie is het bijvoorbeeld mogelijk om voor een aantal jaren als monnik te leven. Daarna gaat men weer een seculier leven leiden.

Muskens besluit zijn betoog: 'De kerk verandert óf de voorwaarden voor de wijdingen, zodat het aantal priesters en diakens kan stijgen, óf de kerk kent de vrijwilligers en de pastorale werkers en werksters een grotere rol toe in de liturgie, de kerkelijke organisatie en in het pastoraat. Het is onmogelijk de huidige situatie te handhaven' (blz.: 379). Daar sluit onze Mariënbuurgroep zich bij aan. Het zou een volwassen en moderne houding van de kerk zijn, die aansluit bij de hedendaagse maatschappij.

juli 2009